

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 23ης Μαρτίου 2000 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-310/98 και C-406/98,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Bundesfinanzhof (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Hauptzollamt Neubrandenburg

και

Leszek Labis, ως εκπροσώπου της Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe «Met-Trans» (C-310/98),

Sagpol SC Transport Międzynarodowy i Spedycja (C-406/98),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 454 και 455 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Sevón, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, P. J. G. Karpeyn, P. Jann (εισηγητή), H. Ragnemalm και M. Wathelet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo,
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- ο L. Labis (C-310/98), εκπροσωπούμενος από τον P. Galuszka, δικηγόρο Engelskirchen,

- η Sagpol SC Transport Miedzynarodowy i Spedycja (C-406/98), εκπροσωπούμενη από τον M. Leis, δικηγόρο Greifswald,

- η Γαλλική Κυβέρνηση (C-406/98), εκπροσωπούμενη από τις K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και C. Vasak, βοηθό γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση,

- η Ολλανδική Κυβέρνηση (C-310/98), εκπροσωπούμενη από τον M. Fierstra, βοηθό νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών,

- η Φινλανδική Κυβέρνηση (C-406/98), εκπροσωπούμενη από την T. Rynnä, νομικό σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών,

- η Σουηδική Κυβέρνηση (C-310/98 και C-406/98), εκπροσωπούμενη από τον A. Kruse, departementsråd στο Υπουργείο Εξωτερικών,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (C-310/98 και C-406/98), εκπροσωπούμενη, στην υπόθεση C-310/98, από τον R. Tricot, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και την K. Schreyer, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένο στην ίδια υπηρεσία, και, στην υπόθεση C-406/98, από τους R. B. Wainwright, κύριο νομικό σύμβουλο, και J. C. Schieferer, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις του L. Labis, εκπροσωπούμενου από τον P. Galuszka, της Sagpol SC Transport Miedzynarodowy i Spedycja, εκπροσωπούμενης από τον M. Leis, της Δανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον J. Molde, προϊστάμενο τμήματος στο Υπουργείο Εξωτερικών, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την C. Vasak, της Ολλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον M. Fierstra, της Φινλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από την T. Rynnä, της Σουηδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον A. Kruse, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους R. Tricot και J. C. Schieferer, κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1999,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Δεκεμβρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διατάξεις της 7ης Ιουλίου 1998 (C-310/98) και της 6ης Οκτωβρίου 1998 (C-406/98), που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 10 Αυγούστου και 16 Νοεμβρίου 1998 αντιστοίχως, το Bundesfinanzhof υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), πέντε προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 454 και 455 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1).

Τα προδικαστικά αυτά ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο δύο διαφορών μεταξύ του Hauptzollamt Neubrandenburg (γερμανικής διοικήσεως τελωνείων, στο εξής: Hauptzollamt) και δύο Πολωνών μεταφορέων, αφενός, του L. Labis, ως εκπροσώπου της Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe «Met-Trans» (στο εξής: Met-Trans) (C-310/98), και, αφετέρου, της Sagpol SC Transport Miedzynarodowy i Spedycja (στο εξής: Sagpol) (C-406/98), σχετικά με την είσπραξη εισαγωγικών δασμών που οφείλονται λόγω παραβάσεων οι οποίες διαπράχθηκαν σε διεθνείς μεταφορές, πραγματοποιηθείσες υπό την κάλυψη δελτίων TIR, εμπορευμάτων τα οποία τελούσαν υπό κοινοτικό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Η τελωνειακή σύμβαση περί των διεθνών μεταφορών εμπορευμάτων υπό την κάλυψη δελτίων TIR της Γενεύης, της 14ης Νοεμβρίου 1975 (στο εξής: σύμβαση TIR), εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2112/78 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978 (ΕΕ L 252, σ. 1).

4 Η πράξη εξωτερικής διαμετακομίσεως υπό την κάλυψη δελτίου TIR εκκαθαρίζεται κανονικά όταν τα εμπορεύματα για τα οποία πρόκειται προσκομίζονται στο τελωνείο εξόδου του εδάφους της Κοινότητας ή στο τελωνείο προορισμού στο έδαφος της Κοινότητας, ήτοι το τελωνείο προορισμού, και το τελωνείο αυτό ειδοποιεί σχετικώς το τελωνείο αναχωρήσεως, ήτοι το τελωνείο εισόδου στο έδαφος της Κοινότητας.

5 Το άρθρο 454, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 2454/93 ορίζει:

«2. Όταν διαπιστώνεται, κατά τη διάρκεια ή επ' ευκαιρία μιας μεταφοράς που πραγματοποιείται υπό την κάλυψη δελτίου TIR, ή μιας πράξης διαμετακόμισης που πραγματοποιείται υπό την κάλυψη δελτίου ATA, ότι διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος, η είσπραξη των δασμών και των άλλων, ενδεχομένως, απαιτητών επιβαρύνσεων πραγματοποιείται από αυτό το κράτος μέλος (...).

3. Όταν δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί το έδαφος στο οποίο διεπράχθη παράβαση ή παρατυπία, θεωρείται ότι αυτή διεπράχθη στο κράτος μέλος όπου διεπιστώθη, εκτός εάν, εντός προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 455 παράγραφος 1, δεν αποδεικνύεται, κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις τελωνειακές αρχές, η κανονικότητα της πράξης ή ο τόπος όπου η παράβαση ή η παρατυπία πράγματι διεπράχθη.

Εάν, ελλείψει τέτοιας απόδειξης, η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία εξακολουθεί να θεωρείται ότι διεπράχθη στο κράτος μέλος όπου διεπιστώθη, οι δασμοί και οι άλλες σχετικές με τα εμπορεύματα αυτά επιβαρύνσεις εισπράττονται από το εν λόγω κράτος μέλος σύμφωνα με τις κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις.

Εάν, μεταγενέστερα, προσδιορισθεί το κράτος μέλος στο οποίο πράγματι διεπράχθη η παράβαση ή παρατυπία, οι δασμοί και οι άλλες επιβαρύνσεις — με εξαίρεση αυτούς που έχουν εισπραχθεί ως ίδιοι πόροι της Κοινότητας σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο — στους οποίους υπόκεινται τα εμπορεύματα, επιστρέφονται από το κράτος μέλος το οποίο είχε αρχικά προβεί στην είσπραξή τους. Στην περίπτωση αυτή, η ενδεχόμενη διαφορά επιστρέφεται στο πρόσωπο το οποίο αρχικά είχε καταβάλει τις επιβαρύνσεις.

Εάν το ποσό των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων που εισπράχθηκαν αρχικά και επιστράφηκαν από το κράτος μέλος που τους είχε εισπράξει είναι κατώτερο από το ποσό των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων που απαιτούνται στο κράτος μέλος στο οποίο πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση ή η παρατυπία, το κράτος μέλος αυτό επιστράπτει τη διαφορά σύμφωνα με τις κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις.

(...)

6 Δυνάμει του άρθρου 455 του κανονισμού 2454/93:

«1. Όταν διαπιστωθεί ότι, κατά τη διάρκεια ή με την ευκαιρία μεταφοράς βάσει δελτίου TIR ή πράξης διαμετακόμισης βάσει δελτίου ΑΤΑ, διαπράττεται παράβαση ή παρατυπία, οι τελωνειακές αρχές κοινοποιούν αυτήν την παράβαση ή παρατυπία στον κάτοχο του δελτίου TIR ή του δελτίου ΑΤΑ και στον εγγυοδοτικό οργανισμό, μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται, ανάλογα με την περίπτωση, στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της σύμβασης TIR ή στο άρθρο 6, παράγραφος 4, της σύμβασης ΑΤΑ.

2. Η απόδειξη για την κανονικότητα της πράξης διαμετακόμισης υπό την κάλυψη δελτίου TIR ή δελτίου ΑΤΑ, κατά την έννοια του άρθρου 454, παράγραφος 3,

πρώτο εδάφιο, πρέπει να προσκομίζεται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται, ανάλογα με την περίπτωση, στο άρθρο 11, παράγραφος 2, της σύμβασης TIR και στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της σύμβασης ATA.

3. Ειδικότερα, μπορεί να προσκομισθεί απόδειξη, ικανοποιητική για τις τελωνειακές αρχές, με τις ακόλουθες μορφές:

α) με την υποβολή εγγράφου που έχουν επικυρώσει οι τελωνειακές αρχές και το οποίο αποδεικνύει ότι τα εν λόγω εμπορεύματα έχουν προσκομιστεί στο τελωνείο προορισμού. Αυτό το έγγραφο πρέπει να περιλαμβάνει την ταυτότητα των εν λόγω εμπορευμάτων,

ή

β) με την υποβολή τελωνειακού εγγράφου θέσης σε κατανάλωση που εκδόθηκε σε τρίτη χώρα, ή αντίγραφου ή φωτοτυπίας αυτού του εγγράφου· αυτό το αντίγραφο ή η φωτοτυπία πρέπει να επικυρωθεί, είτε από τον οργανισμό που θεώρησε το αρχικό έγγραφο, είτε από τις επίσημες υπηρεσίες της ενδιαφερόμενης τρίτης χώρας, είτε από τις επίσημες υπηρεσίες ενός κράτους μέλους. Αυτό το έγγραφο πρέπει να περιλαμβάνει την ταυτότητα των εν λόγω εμπορευμάτων,

ή

γ) όσον αφορά τη σύμβαση ATA, με τις αποδείξεις που προβλέπονται στο άρθρο 8 της εν λόγω σύμβασης.»

- 7 Η λέξη «ειδικότερα» που περιλαμβάνει το άρθρο 455, παράγραφος 3, πρώτη φράση, του κανονισμού 2454/93 απαλείφθηκε κατά την τροποποίηση που έγινε με τον κανονισμό (ΕΚ) 12/97 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 9, σ. 1). Πάντως, η νέα αυτή διατύπωση δεν ίσχυε κατά την ημέρα των περιστατικών της κύριας δίκης.
- 8 Δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφοι 1 και 2, της συμβάσεως TIR:

«1. Σε περίπτωση μη εκκαθάρισεως ενός δελτίου TIR ή όταν η εκκαθάριση ενός δελτίου TIR συνεπάγεται επιφυλάξεις, οι αρμόδιες αρχές δεν έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν από τον εγγυοδοτικό οργανισμό την πληρωμή των ποσών που αναφέρει το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, αν, εντός προθεσμίας ενός έτους υπολογιζομένης από την ημερομηνία χρεώσεως του δελτίου TIR από τις αρχές αυτές, δεν έχουν ειδοποιήσει εγγράφως τον οργανισμό για τη μη εκκαθάριση ή την εκκαθάριση με επιφυλάξεις. Η διάταξη αυτή έχει επίσης εφαρμογή σε περίπτωση εκκαθάρισεως που επιτυγχάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό ή δόλιο, οπότε η προθεσμία είναι δύο έτη.

2. Η αίτηση πληρωμής των ποσών που αναφέρει το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, απευθύνεται στον εγγυοδοτικό οργανισμό το ενωρίτερο σε τρεις μήνες, υπολογιζομένων από την ημερομηνία κατά την οποία ο οργανισμός αυτός ειδοποιήθηκε ότι το δελτίο δεν εκκαθαρίστηκε, εκκαθαρίστηκε με επιφυλάξεις ή ότι η εκκαθάριση επιτεύχθηκε κατά τρόπο καταχρηστικό ή δόλιο, και το αργότερο εντός δύο ετών υπολογιζομένων από την τελευταία αυτή ημερομηνία. Εντούτοις, στις περιπτώσεις παραπομπής στη δικαιοσύνη εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας των δύο ετών, η αίτηση πληρωμής υποβάλλεται εντός προθεσμίας ενός έτους υπολογιζομένης από την ημερομηνία κατά την οποία η δικαστική απόφαση κατέστη εκτελεστή.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης

- 9 Στις 9 Αυγούστου 1994, η Met-Trans, ως κάτοχος δελτίου TIR, έθεσε υπό το κοινοτικό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως, σε γερμανικό τελωνείο, τελωνείο αναχωρήσεως, φορτίο λευκής ζάχαρης προελεύσεως Πολωνίας με προορισμό την Πορτογαλία. Ως τελευταία ημερομηνία προσκομίσεως των εμπορευμάτων στο τελωνείο του Porto, τελωνείο προορισμού, ορίστηκε η 16η Αυγούστου 1994.
- 10 Επ' ευκαιρία μεταγενέστερου ελέγχου του δελτίου TIR, το Hauptzollamt, στο οποίο είχε επιστραφεί το δελτίο με την υπογραφή και τη σφραγίδα ενός πορτογαλικού τελωνείου και ημερομηνία τη 16η Αυγούστου 1994, διαπίστωσε ότι η σφραγίδα καθώς και η υπογραφή είχαν προφανώς παραποιηθεί. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχαν παράσχει οι πορτογαλικές τελωνειακές αρχές, στην πραγματικότητα το εμπόρευμα ουδέποτε είχε προσκομιστεί στις αρχές αυτές.
- 11 Κατά συνέπεια, το Hauptzollamt πληροφόρησε τη Met-Trans για την παράλειψη προσκομίσεως του μεταφερθέντος εμπορεύματος στο τελωνείο προορισμού και της ανέφερε ότι, εφόσον δεν μπόρεσε να προσδιορίσει τον τόπο της παραβάσεως, θεωρείται ότι η παράβαση διαπράχθηκε στη Γερμανία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 454, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 2454/93, εκτός αν αποδειχθεί, εντός προθεσμίας τριών μηνών, η κανονικότητα της πράξεως ή ο τόπος όπου πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση.
- 12 Η Met-Trans υποστήριξε τότε ότι η παράβαση είχε διαπραχθεί στην Πορτογαλία. Προς απόδειξη των ισχυρισμών της, διαβίβασε στο Hauptzollamt, μεταξύ άλλων, δήλωση του οδηγού της βεβαιώνουσα ότι τα εμπορεύματα είχαν εκφορτωθεί στην ελεύθερη ζώνη του εμπορικού λιμένα του Porto και ότι ένα άτομο εμφανιζόμενο ως εκτελωνιστής είχε προβεί στις τελωνειακές διατυπώσεις.
- 13 Θεωρώντας τις ενδείξεις αυτές ως ανεπαρκείς προς ικανοποιητική απόδειξη του τόπου της παραβάσεως και προς ανατροπή του τεκμηρίου ότι η παράβαση είχε

διαπραχθεί στη Γερμανία, κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, το Hauptzollamt έκρινε ότι ήταν αρμόδιο να προβεί στην είσπραξη των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων. Επομένως, απαίτησε από τη Met-Trans, ως οφειλέτη τελωνειακής οφειλής, την πληρωμή του ποσού των 24 724,11 γερμανικών μάρκων (DEM). Η διοικητική ένσταση που υπέβαλε η Met-Trans κατά της πράξεως περί εισπράξεως της τελωνειακής οφειλής απορρίφθηκε.

- 14 Το Finanzgericht Mecklenburg-Vorpommern, ενώπιον του οποίου προσέφυγε η Met-Trans, έκρινε ότι το Hauptzollamt δεν ήταν αρμόδιο να προβεί στην είσπραξη των εν λόγω δασμών και επιβαρύνσεων και ακύρωσε την πράξη περί εισπράξεως αυτών. Το Hauptzollamt άσκησε αναίρεση (Revision) κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Bundesfinanzhof.
- 15 Στις 2 Ιουνίου 1994, η Sagrol, ως κάτοχος δελτίου TIR, έθεσε υπό κοινοτικό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως, στο γερμανικό τελωνείο του Romellen, τελωνείο αναχωρήσεως, παρτίδα βουτύρου προελεύσεως Πολωνίας με προορισμό την Ισπανία. Ως τελευταία ημερομηνία προσκομίσεως του εμπορεύματος στο τελωνείο Μαδρίτης, τελωνείο προορισμού, ορίστηκε η 9η Ιουνίου 1994.
- 16 Επειδή δεν έλαβε καμία πληροφορία εκ μέρους του τελωνείου προορισμού, το Hauptzollamt απηύθυνε σ' αυτό αίτηση πληροφοριών σχετικά με τον τόπο όπου βρισκόταν το εμπόρευμα. Η αίτηση αυτή έμεινε αναπάντητη.
- 17 Με έγγραφο της 23ης Δεκεμβρίου 1994, το Hauptzollamt πληροφόρησε τη Sagrol ότι το εμπόρευμα δεν είχε προσκομιστεί στο τελωνείο προορισμού και ότι δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστεί ο τόπος διαπράξεως της παραβάσεως. Έταξε στη Sagrol

προθεσμία τριών μηνών για να αποδείξει είτε την κανονικότητα της πράξεως διαμετακομίσεως είτε τον τόπο της παραβάσεως, άλλως, κατά τη λήξη της ταχθείσας προθεσμίας, η παράβαση θα θεωρηθεί ως διαπραχθείσα στη Γερμανία.

- 18 Επειδή δεν έλαβε εντός της ταχθείσας προθεσμίας την απόδειξη που είχε απαιτήσει, το Hauptzollamt απηύθυνε στη Sagrol, στις 18 Μαΐου 1995, πράξη περί εισπράξεως των εισαγωγικών δασμών και άλλων επιβαρύνσεων ποσού 162 251,69 DEM.
- 19 Στις 8 Αυγούστου 1995, το Hauptzollamt πληροφορήθηκε από τις ισπανικές τελωνειακές αρχές ότι τελικά αποδείχθηκε ότι η σφραγίδα στο δελτίο TIR είχε παραποιηθεί.
- 20 Στο πλαίσιο της διοικητικής ενστάσεως κατά της πράξεως περί εισπράξεως των δασμών ενώπιον του Hauptzollamt, η Sagrol, με την από 31 Αυγούστου 1995 επιστολή, προσκόμισε τη φέρουσα βεβαίωση παραλαβής μιας ισπανικής επιχειρήσεως φορτωτική. Με την από 21 Δεκεμβρίου 1995 επιστολή, η Sagrol προσκόμισε επίσης γραπτή βεβαίωση του οδηγού του φορτηγού οχήματος που πραγματοποίησε την επίδικη μεταφορά, όπου αναφερόταν ότι το εμπόρευμα είχε παραδοθεί στη Μαδρίτη. Τέλος, η Sagrol προέβαλε ότι είχε ασκηθεί στην Πολωνία ποινική δίωξη για λαθρεμπορία εμπορευμάτων, αλλά η εν λόγω διαδικασία δεν στρεφόταν εναντίον της. Το Hauptzollamt απέρριψε τη διοικητική ένσταση της Sagrol.
- 21 Κατόπιν προσφυγής της Sagrol, το Finanzgericht Mecklenburg-Vorpommern έκρινε ότι το Hauptzollamt δεν ήταν αρμόδιο να προβεί στην εισπράξη των εν λόγω δασμών και επιβαρύνσεων, αφού η Sagrol είχε αποδείξει κατά τρόπο ικανοποιητικό, em-

προθέσμως, ότι ο τόπος της παραβάσεως ήταν η Μαδρίτη. Κατά συνέπεια, ακύρωσε την πράξη περί εισπράξεως των δασμών. Το Hauptzollamt άσκησε αναίρεση (Revision) κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Bundesfinanzhof.

- 22 Το Bundesfinanzhof αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία σε εκάτερη των υποθέσεων και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

Στην υπόθεση C-310/98:

- «1) Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται ώστε να θεωρείται ως αποδεδειγμένος κατά ικανοποιητικό τρόπο ο τόπος όπου πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση κατά τη διάρκεια της μεταφοράς εμπορευμάτων υπό την κάλυψη δελτίου TIR [άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, ΕΕ L 253, σ. 1]; Αρκούν για την απόδειξη αυτή η δήλωση του κατόχου του δελτίου TIR και η μαρτυρία του οδηγού του φορτηγού οχήματος που εκτέλεσε τη μεταφορά για λογαριασμό του κατόχου του δελτίου TIR ή πρέπει οπωσδήποτε να προσκομιστούν έγγραφα από τα οποία προκύπτει σαφώς ότι οι αρμόδιες αρχές του άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση διαπράχθηκε στο έδαφός τους;
- 2) Σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί ότι ο τόπος όπου πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση είναι δυνατό να αποδειχθεί βάσει των δηλώσεων του κατόχου του δελτίου TIR και της μαρτυρίας του οδηγού του φορτηγού οχήματος που εκτέλεσε τη μεταφορά, έχει το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 την έννοια ότι έχει εφαρμογή ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η καταβολή των επιβαρύνσεων απαιτήθηκε από το κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, παρά το γεγονός ότι αποδείχθηκε κατά ικανοποιητικό τρόπο ότι, στην πραγματικότητα, η εν λόγω παράβαση διαπράχθηκε σε άλλο κράτος μέλος;»

Στην υπόθεση C-406/98:

« 1) α) Συμβιβάζεται με τα άρθρα 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1), το γεγονός ότι στην περίπτωση μη προσκομίσεως των εκτελωνισθέντων προς υπαγωγή στο καθεστώς της εξωτερικής διαμετακομίσεως αγαθών υπό την κάλυψη δελτίου TIR, η τελωνειακή αρχή του κράτους μέλους αναχωρήσεως τάσσει αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών στον κάτοχο του δελτίου για να αποδείξει επαρκώς τον τόπο της παραβάσεως, με αποτέλεσμα οι αργότερα προσκομιζόμενες αποδείξεις να μην επηρεάζουν την αρμοδιότητα του κράτους μέλους αναχωρήσεως για την είσπραξη των δασμών και φόρων;

β) Στην περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο προηγούμενο ερώτημα: Εντός ποιας προθεσμίας μπορεί ο κάτοχος του δελτίου να αποδείξει τον τόπο της παραβάσεως;

2) Καθόσον η απάντηση των ανωτέρω υποβληθέντων ερωτημάτων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο κάτοχος του δελτίου δεν έχει χάσει την προθεσμία για την απόδειξη του τόπου της παραβάσεως:

Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται ώστε να θεωρείται ως αποδεδειγμένος επαρκώς ο τόπος όπου πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση κατά τη διάρκεια της μεταφοράς εμπορευμάτων υπό την κάλυψη δελτίου TIR (άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93); Αρκούν για την απόδειξη αυτή η δήλωση του κατόχου του δελτίου TIR και η μαρτυρία του οδηγού του φορτηγού οχήματος που εκτέλεσε τη μεταφορά για λογαριασμό του κατόχου του δελτίου TIR ή πρέπει οπωσδήποτε να προσκομισθούν έγγραφα από τα οποία να προκύπτει σαφώς ότι οι αρμόδιες αρχές του άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση διαπράχθηκε στο έδαφός τους;

- 3) Σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί ότι ο τόπος όπου πράγματι διαπράχθηκε η παράβαση έχει αποδειχθεί εντός των προθεσμιών βάσει των δηλώσεων του κατόχου του δελτίου TIR και της μαρτυρίας του οδηγού του φορτηγού οχήματος που εκτέλεσε τη μεταφορά:

Έχει το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 την έννοια ότι έχει εφαρμογή ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία οι δασμοί και φόροι επιβλήθηκαν από το κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, εντός της οριζόμενης προς τούτο προθεσμίας κατ' εφαρμογήν των άρθρων 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93, παρά το γεγονός ότι έχει αποδειχθεί επαρκώς ότι, στην πραγματικότητα, η εν λόγω παράβαση διαπράχθηκε σε άλλο κράτος μέλος;»

- 23 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 30ής Απριλίου 1999, οι δύο υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-310/98 και επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-406/98

- 24 Με το πρώτο ερώτημά του στην υπόθεση C-310/98 και το δεύτερο ερώτημά του στην υπόθεση C-406/98, που έχουν το ίδιο αντικείμενο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικά αν το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας, όπως απαιτούν οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου διαπιστώθηκε η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία, μπορεί να γίνει μόνο με την προσκόμιση εγγράφων από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση ή η παρατυπία διαπράχθηκε όντως επί του εδάφους του.

- 25 Κατά τις Met-Trans και Sagpol, καθώς και τη Δανική και τη Σουηδική Κυβέρνηση, η απάντηση στο ερώτημα απορρέει από τη διατύπωση του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93. Πράγματι, η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται σε κανένα συγκεκριμένο μέσο αποδείξεως, οπότε όλα τα κλασικά μέσα αποδείξεως, περιλαμβανομένης και της αποδείξεως διά μαρτύρων, επιτρέπονται. Μια στενή ερμηνεία περιορίζουσα τα παραδεκτά μέσα αποδείξεως στην προσκόμιση επισήμων εγγράφων είναι, επομένως, αντίθετη προς τον κανονισμό 2454/93. Ως προς τις λεπτομέρειες του συστήματος αποδείξεων, καθώς και την αναγκαία αποδεικτική δύναμη, επιβάλλεται η προσφυγή στα εθνικά δικονομικά δίκαια τα οποία, ελλείψει ρητής κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως στον τομέα αυτόν, τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής.
- 26 Αντιθέτως, η Γαλλική, η Ολλανδική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, συμμερίζονται κατά τα ουσιαστικά τη γνώμη που διατύπωσε το αιτούν δικαστήριο, κατά την οποία θα ήταν ευκαταίρη η απόδειξη του τόπου της παραβάσεως ή της παρατυπίας να γίνεται αντικειμενικά, ήτοι με έγγραφα από τα οποία να προκύπτει σαφώς ότι οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση ή η παρατυπία διαπράχθηκε όντως στο έδαφός τους. Ειδικότερα, η μαρτυρία ενός προσώπου στο οποίο είναι δυνατό να προσαφθεί συμμετοχή στην παρατυπία δεν είναι αξιόπιστη. Εξάλλου, η προσφυγή σε τέτοιους τρόπους αποδείξεως ενέχει συχνά τον κίνδυνο παραγραφής του δικαιώματος εισπράξεως των επιβαρύνσεων προτού επιλυθεί το ζήτημα ποια είναι η αρμόδια αρχή προς άσκηση του δικαιώματος αυτού. Έτσι διακυβεύεται ο σκοπός του κανονισμού 2454/93, ο οποίος συνίσταται στο να διασφαλίζει την εισπράξη των ιδίων πόρων της Κοινότητας, καθώς και ορισμένων πόρων του κράτους μέλους εντός του οποίου τα εμπορεύματα τέθηκαν παρανόμως σε κυκλοφορία.
- 27 Επιπροσθέτως, επιβάλλεται μια αναλογία μεταξύ των άρθρων 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 3, του κανονισμού 2454/93. Από της τροποποίησης που έγινε το 1997 με τον κανονισμό 12/97, η τελευταία αυτή διάταξη περιορίζει, για ζήτημα ανάλογο προς εκείνο που ρυθμίζει το άρθρο 454 του κανονισμού 2454/93, ήτοι το σύννομο της πράξεως που πραγματοποιείται υπό την κάλυψη δελτίου TIR, τα επιτρεπόμενα μέσα αποδείξεως στην προσκόμιση εγγράφων που εκδίδουν οι τελωνειακές αρχές.

- 28 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τη διατύπωση του άρθρου 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προκύπτει ότι, αντίθετα προς ό,τι ορίζει το άρθρο 455, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, ως έχει μετά τον κανονισμό 12/97, η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως δεν περιορίζεται σε ορισμένα μέσα αποδείξεως.
- 29 Ως εκ τούτου, ελλείπει κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως ως προς την έννοια της αποδείξεως, όλα τα μέσα αποδείξεως που επιτρέπουν τα δικονομικά δίκαια των κρατών μελών σε παρόμοιες διαδικασίες είναι, κατ' αρχήν, παραδεκτά.
- 30 Κατά συνέπεια, σε κατάσταση όπως αυτή για την οποία πρόκειται στην κύρια δίκη, εναπόκειται στις εθνικές αρχές να προσδιορίζουν, σύμφωνα με τις αρχές του εθνικού τους δικαίου που έχουν εφαρμογή στον τομέα της αποδείξεως, αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση που τους έχει υποβληθεί και ενόψει του συνόλου των περιστάσεων, η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας έχει προσκομιστεί και κρίνεται ικανοποιητική, για παράδειγμα αν μια μαρτυρία πρέπει ή όχι να επιτραπεί και να της αναγνωριστεί αποδεικτική δύναμη. Ειδικότερα, σ' αυτές εναπόκειται να εκτιμήσουν το αξιόπιστο ενός μάρτυρα ο οποίος μετέσχε στη μεταφορά που φέρει το στίγμα της παρατυπίας για την οποία πρόκειται.
- 31 Δεν μπορεί να συναχθεί διαφορετική κρίση από τη διατύπωση του άρθρου 455, παράγραφος 3, του κανονισμού 2454/93, ως έχει μετά τον κανονισμό 12/97. Συγκεκριμένα, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στις παραγράφους 96 έως 101 των προτάσεών του, η διάταξη αυτή αφορά διαφορετική κατάσταση, ήτοι την απόδειξη της παραβάσεως ή της παρατυπίας καθεαυτής. Καιτοι ο κοινοτικός νομοθέτης περιόρισε, από το 1997, τα παραδεκτά μέσα αποδείξεως όσον αφορά την απόδειξη του συννόμου της πράξεως διαμετακομίσεως, δεν μπορεί από αυτό να συναχθεί επίσης ότι θέλησε να πράξει τούτο, σιωπηρά, και για την απόδειξη του τόπου της παραβάσεως ή της παρατυπίας.

32 Ανεξάρτητα από τους λόγους των οποίων μπορεί να γίνει επίκληση για την ανάγκη αντικεμενικής αποδείξεως του τόπου της παραβάσεως, όπως οι προβληθέντες από τη Γαλλική, την Ολλανδική και τη Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και από την Επιτροπή, δεν αποκείται στο Δικαστήριο να υποκαταστήσει τον κοινοτικό νομοθέτη και να ερμηνεύσει μια διάταξη αντίθετα προς το ρητό περιεχόμενό της. Στην Επιτροπή αποκείται να υποβάλει τις προτάσεις για τις αναγκαίες προς τούτο νομοθετικές τροποποιήσεις.

33 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-310/98 και στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-406/98 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας, απόδειξη την οποία απαιτούν οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου διαπιστώθηκε η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία, δεν πρέπει να γίνεται αποκλειστικά με την προσκόμιση εγγράφων από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση ή η παρατυπία διαπράχθηκε στο έδαφός τους.

Επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-310/98 και επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-406/98

34 Με το δεύτερο ερώτημά του στην υπόθεση C-310/98 και με το τρίτο ερώτημά του στην υπόθεση C-406/98, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικά αν το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο μηχανισμός συμψηφισμού που προβλέπει εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση κατά την οποία οι δασμοί και άλλες επιβαρύνσεις εισ-

πράχθηκαν από το κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, ενώ έχει αποδειχθεί κατά τρόπο ικανοποιητικό ότι ο τόπος της παραβάσεως βρισκόταν σε άλλο κράτος μέλος.

- 35 Οι Met-Trans και Sagrol υποστηρίζουν ότι από τις επίμαχες διατάξεις προκύπτει προφανώς ότι ο μηχανισμός συμψηφισμού που αυτές θεσπίζουν αφορά μόνον την περίπτωση εισπράξεως που πραγματοποίησε ένα κράτος μέλος το οποίο ήταν αρχικά αρμόδιο δυνάμει του τεκμηρίου αρμοδιότητας που προβλέπει το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προτού εξακριβωθεί, κατόπιν πρόσθετων διαπιστώσεων των πραγματικών περιστατικών, το κράτος μέλος όπου διαπράχθηκε η παράβαση, και όχι την περίπτωση της παράνομης εισπράξεως επειδή αυτή πραγματοποιήθηκε από εξ αρχής αναρμόδιο κράτος μέλος. Στη δεύτερη περίπτωση, οι αρχές οι οποίες διέπραξαν το σφάλμα οφείλουν να αποδώσουν τα αδικαιολογήτως εισπραχθέντα ποσά, ενώ οι αρχές του κράτους μέλους του τόπου της παραβάσεως μπορούν να προβούν στην είσπραξη των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων, χωρίς να κινηθεί συναφώς ο μηχανισμός συμψηφισμού.
- 36 Η Δανική, η Γαλλική, η Ολλανδική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, θεωρούν ότι πρέπει επίσης να εφαρμοστεί ο μηχανισμός συμψηφισμού σε περίπτωση όπως αυτή που αναφέρει το αιτούν δικαστήριο, στην οποία η αναρμοδιότητα των τελωνειακών αρχών που προέβησαν στην είσπραξη των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων δεν προκύπτει από την εκ των υστέρων αναγνώριση του ότι η αρχικά προσκομισθείσα απόδειξη είναι ικανοποιητική. Αν ο μηχανισμός συμψηφισμού δεν γινόταν δεκτός, θα υπήρχε σοβαρός κίνδυνος παραγραφής των δασμών σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες η προσκομισθείσα απόδειξη μόνον καθυστερημένα θα κρινόταν ως ικανοποιητική.
- 37 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το σύστημα συμψηφισμού που προβλέπει το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 θεσπίζει ένα μηχανισμό διοικητικής απλοποίησης και εισπράξεως των δασμών και άλλων επιβαρύνσεων στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αβεβαιότητα ως προς τον τόπο διαπράξεως των παρατυπιών ή παραβάσεων των τελωνειακών διατάξεων ενέχει τον κίνδυνο να οδηγήσει σε ολική απώλεια των οφειλομένων ποσών. Προς

τούτο, προβλέπεται ότι, όταν το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε η παράβαση δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βεβαιότητα, το τεκμήριο αρμοδιότητας υπάρχει προσωρινά υπέρ του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου διαπιστώθηκε η παράβαση ή η παρατυπία. Όταν, αργότερα, η αρμοδιότητα του πρώτου κράτους αποδεικνύεται, το θεσπιζόμενο προς όφελος του δεύτερου κράτους τεκμήριο ανατρέπεται και εφαρμόζεται ο μηχανισμός συμψηφισμού μεταξύ των δύο κρατών μελών, πράγμα που επιτρέπει να αποφεύγεται το ενδεχόμενο να μην μπορεί πλέον το πρώτο κράτος, για λόγους παραγραφής, να εισπράξει τους δασμούς και τις άλλες επιβαρύνσεις.

- 38 Ο μηχανισμός αυτός ανταποκρίνεται επομένως στην ιδέα, αφενός, ότι τα κράτη μέλη αποτελούν, έναντι των τρίτων χωρών τις οποίες αφορά πράξη εκτελούμενη υπό το κοινοτικό καθεστώς εξωτερικής διαμετακομίσεως, ένα μόνον τελωνειακό έδαφος και, αφετέρου, ότι το ζήτημα του προσδιορισμού του αρμοδίου κράτους μέλους προς είσπραξη των δασμών είναι εσωτερικό πρόβλημα της Κοινότητας, οπότε η μεταβολή του αρμοδίου κράτους μέλους δεν έχει συνέπεια επί του γεγονότος ότι ο οφειλέτης της τελωνειακής οφειλής πρέπει να καταβάλλει τους δασμούς αυτούς.
- 39 Αν ο μηχανισμός συμψηφισμού λειτουργεί οσάκις ένα κράτος μέλος προέβη στην είσπραξη ενώ δεν ήταν αρμόδιο ενόψει του κανόνα αρχής που θεσπίζει το άρθρο 454, παράγραφος 2, του κανονισμού 2454/93, εφόσον δεν είναι το κράτος όπου βρίσκεται ο τόπος — που προσδιορίστηκε μεταγενέστερα — της παραβάσεως, πρέπει, επομένως, να λειτουργεί επίσης στην περίπτωση, όχι θεμελιωδώς διαφορετική, κατά την οποία το κράτος μέλος το οποίο προέβη στην είσπραξη δεν ήταν αρμόδιο βάσει του ίδιου κανόνα αρχής, αλλά κακώς θεώρησε αρχικά ως μη επαρκή τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία προς απόδειξη του τόπου της παραβάσεως.
- 40 Ως εκ τούτου, στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-310/98 και στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-406/98, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο μηχανισμός συμψηφισμού που προβλέπει εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση κατά την οποία οι δασμοί και οι άλλες επιβαρύνσεις έχουν εισπραχθεί από το κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, ενώ είχε αποδειχθεί κατά τρόπο ικανοποιητικό ότι ο τόπος της παραβάσεως βρισκόταν σε άλλο κράτος μέλος.

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-406/98

- 41 Με το πρώτο ερώτημά του στην υπόθεση C-406/98, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ουσιαστικά αν τα άρθρα 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους στο οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση ή η παρατυπία δικαιούνται να επιβάλουν στον κάτοχο του δελτίου TIR αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών για να αποδείξει επαρκώς τον τόπο της παραβάσεως ή της παρατυπίας, οπότε τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν επηρεάζουν πλέον την αρμοδιότητα αυτού του κράτους μέλους όσον αφορά την είσπραξη των δασμών και επιβαρύνσεων. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια είναι η διάκριση της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προς απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας.
- 42 Κατά τη Sagrol, από τη διατύπωση των επίμαχων διατάξεων προκύπτει ότι η προθεσμία εντός της οποίας ο κάτοχος του δελτίου TIR μπορεί να προσκομίσει την απόδειξη του τόπου της παραβάσεως πρέπει να είναι ενός έτους και όχι τριών μηνών. Πράγματι, το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 παραπέμπει, όσον αφορά την τασσόμενη προθεσμία για την προσκόμιση της αναγκαίας αποδείξεως, στο άρθρο 455, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το οποίο, με τη σειρά του, παραπέμπει χωρίς αμφιλογία στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR, στο οποίο η μόνη αναφερόμενη προθεσμία είναι η προθεσμία του ενός έτους. Επομένως, εκτός του ότι αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών θα ήταν αντίθετη προς τον νόμο, θα καθιστούσε αδύνατη, στην πράξη, την απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως.
- 43 Η Δανική, η Γαλλική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, προβάλλουν ωστόσο ότι οι επίμαχες διατάξεις είναι σκοτεινές και ότι υπάρχει νομοθετικό κενό ή παράλειψη, δεδομένου ότι η προθεσμία που θεσπίζει το άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR, στην οποία γίνεται παραπομπή, τρέχει κατά των τελωνειακών αρχών και όχι κατά του κατόχου του δελτίου TIR και, επιπλέον, η στιγμή ενάρξεως της προθεσμίας αυτής είναι η παραλαβή του δελτίου TIR από τις τελωνειακές αρχές, που αποτελεί γεγονός χωρίς σχέση με τη διάπραξη της παραβάσεως ή της παρατυπίας. Οι κυβερνήσεις αυτές και η Επιτροπή προβάλλουν ότι το

υφιστάμενο νομικό κενό, στο παρόν στάδιο εξελίξεως των νομοθετικών διατάξεων, συμπληρώθηκε με τη διοικητική συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών η οποία όρισε σε τρεις μήνες την προθεσμία για την προσκόμιση της αποδείξεως του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας. Το περιεχόμενο της συμφωνίας αυτής αντιστοιχεί εξάλλου προς τις διατάξεις των άρθρων 378 και 379 του κανονισμού 2454/93, τα οποία διέπουν το καθεστώς εξωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως, καθώς και προς την αρχή της πρακτικής αποτελεσματικότητας των κανόνων του κοινοτικού δικαίου γενικά, καθόσον μακρότερη προθεσμία θα αποτελούσε εμπόδιο στην είσπραξη των δασμών για λόγους παραγραφής.

- 44 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 παραπέμπει χωρίς αμφιλογία, ως προς τη διάρκεια της εν λόγω προθεσμίας, στο άρθρο 455, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού. Η τελευταία αυτή διάταξη παραπέμπει με τη σειρά της, ως προς τη διάρκεια της προθεσμίας που θεσπίζει, στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR. Μία μόνον προθεσμία αναφέρεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, της συμβάσεως TIR· πρόκειται για προθεσμία ενός έτους.
- 45 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί οποιοδήποτε νομικό κενό. Ειδικότερα, από τις παρατεθείσες διατάξεις καθίσταται προφανές ότι η αναφερθείσα παραπομπή περιορίζεται αποκλειστικά στη διάρκεια της προθεσμίας, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις περιστάσεις που αναφέρουν οι διάφορες διατάξεις.
- 46 Μολοντί είναι αληθές, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στις παραγράφους 31 έως 42 των προτάσεών του, ότι, συγκρίνοντας τα άρθρα 454 και 455 του κανονισμού 2454/93, ορισμένα στοιχεία επιτρέπουν να υποθεθεί ότι ο νομοθέτης θέλησε να ρυθμίσει την προθεσμία κατά τρόπο διαφορετικό, τέτοιες ενδείξεις δεν αρκούν για να θεμελιώσουν ερμηνεία προς την κατεύθυνση που υποστηρίζουν η Δανική, η Γαλλική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Έστω και αν γίνει δεκτό ότι η προθεσμία των τριών μηνών είναι περισσότερο ευνοϊκή για τη διοίκηση τελωνείων, μια τέτοια ερμηνεία απομακρύνεται πάρα πολύ από τη διατύπωση της εν λόγω διατάξεως η οποία, με τις ρητές και σαφείς παραπομπές, παρέχει στους πολίτες προθεσμία ενός έτους για να αποδείξουν τον τόπο της παραβάσεως ή της παρατυπίας.

- 47 Αν αποδειχθεί ότι η σχετική νομοθεσία είναι ελάχιστα συνεκτική και απρόσφορη για τις ανάγκες ελέγχου και της καταπολεμήσεως της απάτης, απόκειται στον κοινοτικό νομοθέτη να παρέμβει σχετικώς και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα.
- 48 Εξάλλου, στο μέτρο που το γράμμα του νόμου προβλέπει προθεσμία ενός έτους, η κανονιστική αυτή ρύθμιση δεν μπορεί να παραμεριστεί με διοικητική συμφωνία μεταξύ κρατών μελών, προβλέπουσα συντομότερη προθεσμία, η οποία δεν έχει νόμιμη ισχύ.
- 49 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-406/98, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου διαπιστώθηκε η παράβαση ή η παρατυπία δεν μπορούν να επιβάλουν στον κάτοχο του δελτίου TIR αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών για να αποδείξει επαρκώς τον τόπο της παραβάσεως ή της παρατυπίας. Η προθεσμία που τάσσει το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προς απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας είναι ενός έτους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 50 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Δανική, η Γαλλική, η Ολλανδική, η Φινλανδική και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Bundesfinanzhof με διατάξεις της 7ης Ιουλίου 1998 (C-310/98) και της 6ης Οκτωβρίου 1998 (C-406/98), αποφαινείται:

- 1) Το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας, απόδειξη την οποία απαιτούν οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου διαπιστώθηκε η εν λόγω παράβαση ή παρατυπία, δεν πρέπει να γίνεται αποκλειστικά με την προσκόμιση εγγράφων από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους διαπίστωσαν ότι η παράβαση ή η παρατυπία διαπράχθηκε στο έδαφός τους.

- 2) Το άρθρο 454, παράγραφος 3, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο μηχανισμός συμψηφισμού που προβλέπει εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση κατά την οποία οι δασμοί και οι άλλες επιβαρύνσεις έχουν εισπραχθεί από το κράτος μέλος όπου διαπιστώθηκε η παράβαση, ενώ είχε αποδειχθεί κατά τρόπο ικανοποιητικό ότι ο τόπος της παραβάσεως βρισκόταν σε άλλο κράτος μέλος.

- 3) Τα άρθρα 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, και 455, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους όπου διαπιστώθηκε η παράβαση ή η παρατυπία δεν μπορούν να επιβάλουν στον κάτοχο του δελτίου TIR αποκλειστική προθεσμία τριών μηνών για να αποδείξει επαρκώς τον τόπο της παραβάσεως ή της παρατυπίας. Η προθεσμία που τάσσει το άρθρο 454, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93 προς απόδειξη του τόπου διαπράξεως της παραβάσεως ή της παρατυπίας είναι ενός έτους.

Sevón

Karpeyn

Jann

Ragnemalm

Wathelet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 23 Μαρτίου 2000.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

D. A. O. Edward